

Zaťaženosť súdov Slovenskej republiky vo všeobecnosti, zaťaženosť osobitne okresných a osobitne krajských súdov pri vybavovaní trestných vecí za rok 2009, stav a vývoj trestnej činnosti odsúdených osôb, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, sú porovnávané podľa najdôležitejších štatistických ukazovateľov, vždy za obdobie posledných piatich rokov. Podľa tohto spôsobu porovnávania, prvým porovnávaným rokom v súčasnosti hodnoteného obdobia je rok 2005.

Od roku 2006 v ročenke v časti I. Trestná agenda, sa zverejňujú štatistické údaje, ktoré súdy vykazujú ako rozhodnuté podľa starých trestných kódexov (Trestný zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, Trestný poriadok č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) a súčasne štatistické ukazovatele vykazované súdmi ako rozhodnuté podľa súčasne platných a účinných trestných kódexov (Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. v platnom znení, Trestný poriadok č. 301/2005 Z. z. v platnom znení).

V porovnaní s rokom 2008 okresné súdy Slovenskej republiky vykázali nárast vecí došlých na súdy a tiež nárast počtu osôb v týchto veciach stíhaných. V roku 2009 na okresné súdy došlo 34 929 vecí, v ktorých bolo stíhaných 41 169 osôb. V porovnaní s rokom 2008 je to o 3 090 (9,71 %) vecí a o 3 095 (8,13 %) osôb viac. Pri porovnaní s prvým rokom hodnoteného obdobia rokom 2005, je to o 3 430 (10,89 %) vecí a o 1 391 (3,50 %) osôb viac.

Okresné súdy Slovenskej republiky v roku 2009 vybavili 34 837 vecí, v ktorých bolo stíhaných 41 384 osôb. V roku 2009 tak vybavili okresné súdy o 92 (0,26 %) trestných vecí menej ako došlo na súdy, v ktorých bol trestne stíhaných o 2 836 (7,36 %) osôb viac ako v roku 2008.

V roku 2009 na okresných súdoch ostalo nevybavených 19 068 vecí, v ktorých bolo trestne stíhaných 24 771 osôb. V tomto ukazovateli v porovnaní s rokom 2008 došlo k nárastu počtu nevybavených vecí o 92 (0,48 %) avšak k poklesu počtu stíhaných osôb o 215 (0,86 %). V porovnaní s rokom 2005 počet nevybavených vecí poklesol o 580 (2,95 %) a počet osôb v nich stíhaných o 2 166 (8,04 %).

Podiel nevybavených vecí v roku 2009 na celkovom počte vecí, ktoré boli vo vyhodnocovanom období na okresných súdoch (zostatok vecí z roku 2008 + nápad nových vecí v roku 2009), je 35,37 %.

Je to o 1,77 % vecí menej ako v roku 2008 a o 5,23 % menej ako v roku 2005.

V roku 2009 okresné súdy Slovenskej republiky vybavili 1 992 väzobne stíhaných osôb. V časovom horizonte do 3 mesiacov od nápadu bolo vybavených 1 391 osôb, v časovom horizonte od 3 mesiacov do 6 mesiacov súdy vybavili 289 osôb, v časovom horizonte od 6 mesiacov do 1 roka 215 osôb, v časovom horizonte od 1 do 2 rokov vybavili 85 osôb a v horizonte viac ako 2 roky, vybavili súdy 12 väzobne stíhaných osôb. Na vybavenie jednej väzobne stíhanej osoby potrebovali okresné súdy v roku 2009 v priemere 120 dní. V porovnaní s rokom 2008 je to o 1 deň viac (2008 – 119 dní). V porovnaní s prvým rokom 2005 je to však o 29 dní menej (rok 2005 – 149 dní). Z údajov je zrejmé, že postupné zrýchľovanie konania vo väzobných veciach, uvedené v ročenke 2008, sa síce mierne ale predsa len pribrzilo.

V roku 2009 došlo k miernemu nárastu **rýchlosti konania na okresných súdoch**.

V roku 2009 potrebovali okresné súdy na vybavenie jednej stíhanej osoby priemerne 5,21 mesiaca. V porovnaní s rokom 2008 je to zrýchlenie o 0,48 mesiaca (2008 – 5,69 mesiaca). V porovnaní s rokom 2005 je to zrýchlenie o 0,57 mesiaca (2005 – 5,78 mesiaca). V roku 2009 najnižšiu rýchlosť konania mali okresné súdy Trenčianskeho kraja, ktoré na vybavenie jednej osoby potrebovali v priemere 6,39 mesiaca. Pri porovnaní s rokom 2008 je to nebadateľné zlepšenie o 0,03 mesiaca (2008 – 6,42 mesiaca), pri porovnaní s rokom 2005 je to však výrazné zrýchlenie o 4,22 mesiaca (rok 2005 – 10,61 mesiaca).

Aj v roku 2009 najrýchlejšie konali okresné súdy Banskobystrického kraja, ktoré na odsúdenie jednej osoby potrebovali v priemere 4,11 mesiaca, čo je v porovnaní s rokom 2008 menej o 0,39 mesiaca (2008 – 4,50 mesiaca). Pri porovnaní s rokom 2005 je to však zhoršenie o 0,27 mesiaca (2005 – 3,84 mesiaca).

Okresné sudy Slovenskej republiky v roku 2009 z celkového počtu 30 730 odsúdených osôb, v časovom horizonte do 1 mesiaca od nápadu do právoplatnosti rozhodnutia vybavili 8 501 osôb, čo je 27,66 %. V porovnaní s rokom 2008 je to nárast počtu vybavených osôb o 1 961, čo je nárast o 4,71 % (2008 – 22,95%). V porovnaní s rokom 2005 je to nárast o 2 116 vybavených osôb, čo je nárast o 4,50 % (2005 – 23,16 %). V horizonte od 1 do 3 mesiacov v roku 2009 bolo vybavených 11 146 osôb, čo je 36,27 %. V porovnaní s rokom 2008 je to nárast v číselnom vyjadrení o 762 osôb avšak v percentuálnom vyjadrení pokles o 0,17 % (2008 – 36,44 %). V porovnaní s rokom 2005 je tu nárast o 1 508 osôb, čo je o 1,32 % viac (2005 – 34,95 %). V časovom horizonte od 3 do 6 mesiacov bolo v roku 2009 vybavených 4 501 osôb, čo je 14,65 %. Pri porovnaní s rokom 2008 ide o pokles počtu o 78 osôb, čo je menej o 1,42 % (2008 – 16,07 %). V porovnaní s rokom 2005 je to pokles o 383 osôb čo je v percentuálnom vyjadrení menej o 3,06 % (2005 – 17,71 %). V horizonte od 6 mesiacov do 9 mesiacov bolo v roku 2009 vybavených 2 065 osôb, čo je 6,72 %.

V porovnaní s rokom 2008 je to o 184 osôb menej, čo je menej o 1,17% (2008 – 7,89 %). V porovnaní s rokom 2005 je to o 128 osôb menej, čo je menej o 1,23 % (2005 – 7,95 %). V horizonte od 9 mesiacov do 1 roka, sudy vybavili v roku 2009 1 104 osôb, čo je 3,59 %. V porovnaní s rokom 2008 je to menej o 130 osôb, čo je menej o 0,74 % (2008 – 4,33 %). Pri porovnaní s rokom 2005 je to menej o 108 osôb, čo je o 0,8 % menej (2005 – 4,39 %). V roku 2009 v časovom horizonte viac ako 1 rok vybavili sudy 3 413 osôb, čo je 11,11 %. V porovnaní s rokom 2008 je to o 100 osôb menej, čo je menej o 1,22 % (2008 – 12,33 %). V porovnaní s rokom 2005 je to v číselnom vyjadrení o 150 osôb viac, avšak v percentuálnom vyjadrení je to menej o 0,72 % (2005 – 11,83 %). Priemerná rýchlosť konania u osôb odsúdených v roku 2009 okresným súdmi bola v celoštátnom merítku 5,21 mesiaca.

Aj v roku 2009 možno kvalitu rozhodovania okresných súdov overiť z ukazovateľov štatisticky zistených a vykázaných krajskými súdmi. V roku 2009 na krajské sudy ako na sudy II. stupňa (odvolacie konanie), v rámci odvolacej agendy (To) prišlo 4 067 vecí, v ktorých odvolanie podalo 4 641 osôb. Odvolacie sudy vybavili 4 039 vecí, ktoré sa týkali 4 636 osôb. K zamietnutiu odvolania, alebo k jeho späťvzatiu došlo u 2 336 osôb, čo je 50,39 %. Rozsudok súdu I. stupňa bol zrušený a vec bola vrátená na nové konanie vo vzťahu k 1 041 osobám, čo je 22,45 %. Odvolací súd zmenil výrok o vine 31 osobám, čo je 0,67 %. Odvolacím súdom bol trest sprísnený 178 osobám, čo je 3,8 % a zmiernený 445 osobám, čo je 9,60 %. Oslobodených v odvolacom konaní bolo 121 osôb, čo je 2,61 % a inak skončených bolo 484 osôb, čo je 10,44 % odsúdených. V porovnaní s rokom 2008 krajské sudy ako sudy odvolacie zaznamenali nárast došlých odvolaní o 370 (10,1 %) a nárast počtu osôb v nich stíhaných o 361 (8,43 %). Pri porovnaní s rokom 2005 však ide o pokles o 443 (9,82 %) odvolaní a o pokles počtu osôb o 614 (11,68 %).

Kvalita rozhodovania súdov I. stupňa v roku 2009 sa v porovnaní s rokom 2008 v ukazovateli zamietnuté a vzaté späť zlepšila. V roku 2009 bolo zamietnutých a späťvzatých 2 336 odvolaní (50,39 %), v roku 2008 to bolo 2 074 (48,62 %), čo je zlepšenie o 1,77 %. Pri porovnaní s rokom 2005 kedy v tomto ukazovateli bolo vykázaných 2 685 rozhodnutí ide v číselnom vyjadrení o pokles o 349 rozhodnutí. V percentuálnom vyjadrení, ktoré v roku 2005 bolo pri ukazovateli 49,92 %, však ide o nárast o 0,47 %. Ukazovateľ zrušené a vrátené odvolacím súdom súdu I. stupňa na nové konanie, vykazuje v roku 2009 zlepšenie. V tomto ukazovateli odvolacie sudy rozhodli vo vzťahu k 1 041 osobám (22,45 %), v roku 2008 vo vzťahu k 1 051 osobám (24,64 %), čo je zlepšenie o 2,19 %. V ukazovateli zmena vo výroku o vine, v roku 2009 došlo k zlepšeniu. V roku 2009 sa rozhodnutie týkalo 31 osôb (0,67 %) v roku 2008 sa týkalo 37 osôb (0,87 %), čo je zlepšenie o 0,20 %. V roku 2005 sa tento ukazovateľ týkal 53 osôb, čo bolo 0,99 %. V porovnaní s týmto rokom došlo k zlepšeniu v číselnom vyjadrení o 22 osôb a v percentuálnom vyjadrení o zlepšenie Ukazovateľ trest sprísnený v roku 2009 zaznamenal nárast. V roku 2009 sa týkal 178 osôb (3,84 %), v roku 2008 tento ukazovateľ týkal 159 osôb (3,73 %), čo je nárast o 19 osôb a o 0,11 %. V porovnaní s rokom 2005 kedy odvolacie sudy rozhodli takto vo vzťahu k 238 osobám čo bolo 4,42 %, je to zlepšenie o 60 osôb a o 0,58 %. Ukazovateľ trest zmiernený v roku 2009 zaznamenal nárast aj v porovnaní s rokom 2008 aj v porovnaní s rokom 2005. V roku 2009 sa tento ukazovateľ týkal 445 osôb (9,60 %). V porovnaní s rokom 2008, kedy sa týkal 389 osôb (9,12 %) je to nárast o 56 osôb a o 0,48 %, v porovnaní s rokom 2005 kedy sa toto rozhodnutie týkalo 441 osôb (8,20 %), je to nárast v číselnom vyjadrení o 4 osoby a v percentuálnom o 1,40 %. V ukazovateli oslobodené v odvolacom konaní v roku 2009 došlo k nárastu. V roku 2009 sa rozhodnutie týkalo 121 osôb (2,61 %). V porovnaní s rokom 2008, kedy sa rozhodnutie týkalo 105 osôb (2,46 %) je to nárast o 16 osôb a o 0,15 %. V porovnaní s rokom 2005, kedy sa rozhodnutie týkalo 66 osôb (1,23 %), v číselnom vyjadrení ide o nárast o 55 osôb, v percentuálnom vyjadrení o nárast o 1,62 %. V roku 2009 v ukazovateli skončené inak sa rozhodnutie týkalo 484 osôb (10,44 %). V porovnaní s rokom 2008 kedy sa ukazovateľ týkal 451 osôb (10,57 %), v číselnom vyjadrení je to nárast o 33 osôb avšak v percentuálnom vyjadrení ide o pokles o 0,13 %. V porovnaní s rokom 2005, kedy sa ukazovateľ týkal 520 osôb (9,67 %) ide o číselný pokles o 36 osôb, avšak v percentuálnom vyjadrení o nárast o 0,77 %.

V dôsledku účinnosti nových Trestných kódexov (Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. v platnom znení a Trestný poriadok č. 301/2005 Z. z. v platnom znení), od 1. januára 2006 došlo k zmene vecnej príslušnosti krajských súdov ako súdov I. stupňa. Krajské sudy Slovenskej republiky ako sudy I. stupňa (T), v zmysle ustanovenia § 564 ods. 3 Trestného poriadku, od 1. januára 2006 vybavujú len trestné veci, v ktorých bola obžaloba na súd podaná pred dňom nadobudnutia účinnosti Trestného poriadku (t. j. veci, ktoré na sudy napadli do 1. januára 2006). Veci (podľa ustanovenia § 17 Trestného poriadku - zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, patriace do vecnej príslušnosti krajských súdov ako súdov I. stupňa), v ktorých bola obžaloba podaná po 1. januári 2006, s prihliadnutím na ustanovenie § 17 Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z.), od účinnosti zákona t. j. od 1. januára 2006, vybavujú okresné sudy v sídlach krajských súdov. Táto zmena je aj v roku 2009 dôvodom rozdielov v počte došlých vecí na krajské sudy a v počte vecí vybavených krajskými súdmi ako súdmi I. stupňa.

Na **krajské sudy Slovenskej republiky** v roku 2009 došli 4 veci (ide zrejme o veci zrušené a vrátené odvolacím súdom na nové konanie), v ktorých bolo 7 trestne stíhaných osôb. V porovnaní s rokom 2008 je to pokles o 6 (60,00 %) vecí a o 33 (82,50 %) osôb. Pri porovnaní s rokom 2005 ide o pokles 281 (98,60 %) vecí a 545 (98,73 %) osôb. V roku 2009 krajské sudy ako sudy 1. stupňa vybavili 71 vecí, v ktorých bolo stíhaných 171 osôb. V porovnaní s rokom 2008 ide o pokles o 12 (14,46 %) vybavených vecí, avšak o nárast počtu osôb v nich stíhaných o 28 (19,58 %). Pri porovnaní s rokom 2005 je to pokles počtu vybavených vecí o 112 (61,20 %) a pokles počtu osôb v nich stíhaných o 184 (51,83 %). Na krajských súdoch ako na súdoch I. stupňa v roku 2009 ostalo nevybavených 205 vecí s 546 osobami. Pri porovnaní nevybavených vecí s rokom 2008 je to pokles o 67 (24,63 %) vecí a o 164 (23,10 %) osôb v nich stíhaných. V roku 2009 krajské sudy ako sudy I. stupňa vybavili 34 väzobne stíhaných osôb.

V horizonte do 3 mesiacov boli vybavené 3 väzobne stíhané osoby, v horizonte od 3 do 6 mesiacov sudy nevybavili žiadnu väzobne stíhanú osobu, v horizonte od 6 mesiacov do 1 roka vybavili 12 väzobne stíhaných osôb, v horizonte od 1 do 2 rokov vybavili sudy 12 väzobne stíhaných osôb a v časovom horizonte viac ako 2 roky, bolo vybavených 7 väzobne stíhaných osôb. Na vybavenie jednej väzobne stíhanej osoby bolo potrebných v priemere 514 dní. V porovnaní s rokom 2008 krajské sudy vybavovali väzobné veci v priemere o 26 dní skôr, (2008 – 540), v porovnaní s rokom 2005 je to však o 188 dní viac (2005 – 326).

Pokiaľ ide o rýchlosť konania, krajské sudy ako sudy I. stupňa na vybavenie jednej veci od nápadu do právoplatnosti rozhodnutia potrebovali v priemere 65,05 mesiaca. V porovnaní s rokom 2008 je to zhoršenie o 9,14 mesiaca (2008 – 55,91 mesiaca). Výrazný je rozdiel v porovnaní s rokom 2005, kedy sudy na vybavenie jednej veci potrebovali v priemere o 40,24 mesiaca menej (2005 – 24,81 mesiaca). **Aj v roku 2009 rýchlosť konania na krajských súdoch ako na súdoch I. stupňa ovplyvňovalo časté predkladanie spisov odvolaciemu súdu v dôsledku sťažností a námietok zaujatosti, žiadostí o odňatie a prikázanie vecí inému súdu. Na rýchlosť konania a jeho celkovú dĺžku v neposlednom rade mala vplyv aj doba, ktorá uplynula od predloženia spisov v dôsledku opravných prostriedkov odvolaciemu súdu až do fyzického vrátenia spisov spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu.**

V roku 2009 krajským súdom, najrýchlejšie konajúcim bol Krajský súd v Košiciach, ktorý na vybavenie jednej veci potreboval v priemere 56,12 mesiaca. V porovnaní s rokom 2008 tento krajský súd zrýchlil svoje konanie o 3,13 mesiaca (2008 – 59,25 mesiaca), v porovnaní s rokom 2005 však ide o zhoršenie až o 36,09 mesiaca (2005 – 20,03 mesiaca). Krajským súdom z najnižšou rýchlosťou konania v roku 2009 bol Krajský súd v Prešove, ktorý na vybavenie jednej veci potreboval v priemere 74,40 mesiaca. V porovnaní s rokom 2008 ide o zhoršenie v tomto ukazovateli o 14,40 mesiaca (2008 – 60,00 mesiaca). Ešte výraznejší je ukazovateľ v porovnaní s rokom 2005, vo vzťahu ku ktorému rozdiel v rýchlosti konania je až 52,98 mesiaca (2005 – 21,42 mesiaca). Z ostatných krajských súdov, rýchlosť konania v porovnaní s rokom 2008 zlepšil len Krajský súd v Trenčíne, na ostatných krajských súdoch sa rýchlosť konania zhoršila. Všetky vyššie uvedené krajské sudy však v porovnaní s rokom 2005 vykázali výrazné zhoršenie rýchlosti konania.

Krajské sudy ako sudy I. stupňa aj v roku 2009 končili veci z predošlých rokov, pričom prioritou pre ne ostávalo aj naďalej odstraňovanie negatív ovplyvňujúcich plynulosť konania. Všetky negatíva ovplyvňujúce dĺžku konania sú roky notoricky známe a ide prevažne o objektívne dôvody (veci s veľkým počtom obvinených osôb, konania skutkovo aj právne náročné, snaha obvinených svedkov a niekedy aj obhajcov oddialiť konečné rozhodnutie rôznymi obštrukciami ako sú nekonečné námietky zaujatosti, sťažnosti na postup súdov, ignorovanie predvolaní, oneskorené žiadosti o odročenie pojednávania najčastejšie z údajných zdravotných dôvodov nedostatočne preukázaných, v prípade svedkov neoznámenie zmeny adresy pobytu adresy pobytu a pod.). Aj tu však nemožno vylúčiť aj istú mieru subjektívnych dôvodov, ktorí sa zvyčajne odvíjajú od nedostatočnej prípravy na pojednávanie, problémy v odstraňovaní nedostatkov v priebehu pojednávania až po oneskorené vyhotovovanie rozhodnutí; najmä táto posledná okolnosť máva za následok oddialenie právoplatnosti rozhodnutia a tým v konečnom dôsledku predĺženie samotného konania.

Na **Špecializovaný trestný súd** (do vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky PL ÚS 17/08 z 20. mája 2009 v Zbierke zákonov Slovenskej republiky – Špeciálny súd), v roku 2009 napadlo 182 vecí, v ktorých bolo stíhaných 235 osôb. Vybavených bolo 170 vecí s 202 osobami. K 31. decembru 2009 ostalo nevybavených 119 vecí s 301 osobami.

V roku 2009 súd nevybavil žiadnu väzobne stíhanú osobu.

Špecializovaný trestný súd v roku 2009 právoplatne odsúdil 135 osôb. Od nápadu veci do právoplatného rozhodnutia v časovom horizonte do 1 mesiaca to bolo 59 osôb (43,70 %), v porovnaní s rokom 2008 je to nárast o 3,49 % (2008 - 40,21 %) v porovnaní s rokom 2005 je to zníženie o 12,60 % (2005 - 56,30 %). V horizonte od 1 mesiaca do 3 mesiacov to bolo 44 osôb (32,59 %). V porovnaní s rokom 2008 je to nárast o 2,69 % (2008 - 29,90 %), v porovnaní s rokom 2005 ide o nárast o 1,29 % (2005 - 31,30 %). V horizonte od 3 mesiacov do 6 mesiacov to bolo 11 osôb (8,15 %). V porovnaní s rokom 2008 je to zlepšenie o 2,16 % (2008 - 10,31 %), v porovnaní s rokom 2005 ide o zlepšenie o 4,35 % (2005 - 12,50 %). V horizonte od 6 mesiacov do 9 mesiacov išlo o 2 osoby (1,48 %). V porovnaní s rokom 2008 ide o zlepšenie o 1,61 % (2008 - 3,09 %). V horizonte od 9 mesiacov do 1 roka nebola v roku 2009 odsúdená žiadna osoba, oproti roku 2008, kedy boli odsúdené 2 osoby (2,06 %). V časovom horizonte viac ako 1 rok bolo odsúdených 19 (14,07 %) osôb. V porovnaní s rokom 2008 ide o zlepšenie o 0,36 % (2008 - 14,43 %).

V priemere rýchlosti konania ktorá bola v roku 2009 4,94 mesiaca, došlo v porovnaní s rokom 2008 k zlepšeniu o 0,44 mesiaca. V porovnaní s rokom 2005 však sa rýchlosť konania zhoršila o 3,42 mesiaca.

V roku 2009 sudy Slovenskej republiky (bez vojenských súdov) **právoplatne** odsúdili 30 953 osôb, ktoré spáchali 38 130 trestných skutkov. V porovnaní s rokom 2008 je to o 2 272 (7,92 %) právoplatne odsúdených osôb viac, ale o 854 (2,19 %) skutkov menej. V roku 2005 to bolo o 3 224 (11,63 %) odsúdených menej, ale o 110 (0,29 %) viac skutkov.

Index odsúdených osôb (lo) t. j. počet právoplatne odsúdených páchatel'ov na celkovom počte trestne zodpovedných osôb, prepočítaný na 10 000 obyvateľov, bol v roku 2009 daný číslom **67**, v roku 2008 číslom 62 a v roku 2005 číslom 62. Na index odsúdených osôb vplyva pohyb počtu trestných konaní a počty vecí došlých na sudy a súdmi právoplatne ukončených.

V roku 2009 sudy právoplatne odsúdili celkom 30 953 páchatel'ov. Na tomto počte sa **recidivisti** podieľali 29,54 % (2008 - 27,94 %, 2005 - 10,21 %). Toto vysoké percento podielu recidivistov na celkovom počte právoplatne odsúdených páchatel'ov, v porovnaní s rokom 2008, ale najmä s rokom 2005 však nemusí zodpovedať skutočnému počtu odsúdených recidivistov. Sudy ešte aj v roku 2009 (najmä začiatkom roka) mali problémy so správnym vyznačovaním recidívy (napriek usmerneniu ministerstvom spravodlivosti). Niektoré sudy považovali každé odsúdenie uvedené v odpise registra trestov za recidívu. Takto vyznačená recidíva potom mala odraz v percentuálnom vyjadrení podielu recidivistov na vývoji trestnej činnosti.

V kategórii **mladiství** v roku 2009 podiel právoplatne odsúdených sa na celkovom počte právoplatne odsúdených osôb podieľal 6,55 %. V tejto kategórii počet právoplatne odsúdených osôb oproti roku 2008 poklesol o 0,86 % (2008 - 7,41 %) a oproti roku 2005 o 0,42 % (2005 - 6,97 %).

V kategórii **ženy** v roku 2009 bol podiel právoplatne odsúdených na celkovom počte odsúdených 14,80 % V tejto kategórii v porovnaní s rokom 2008 došlo k nárastu podielu o 0,66 % (2008 - 14,14 %) v porovnaní s rokom 2005 k nárastu až o 1,79 % (2005 - 13,01 %).

Z celkového počtu 30 953 právoplatne odsúdených osôb za rok 2009, sudy nepodmienečné tresty odňatia slobody uložili 5 933 odsúdeným osobám, čo predstavuje 19,2 % podiel.

Trest odňatia slobody s podmieneným odkladom výkonu trestu bol uložený 20 771 osobám, čo predstavuje podiel 67,1 %.

Peňažný trest súdy uložili 1 708 odsúdeným páchatelom čo je 5,5 % podiel.

Iné samostatné tresty boli uložené 1 919 odsúdeným, čo je 6,2 % podiel.

Pri nepodmienených trestoch odňatia slobody počet odsúdených páchatelov v porovnaní s rokom 2008 vzrástol o 542 (0,4 %) osôb. V porovnaní s rokom 2005 ide o nárast počtu odsúdených o 729 (0,4 %).

Pri trestoch odňatia slobody s podmieneným odkladom výkonu trestu v roku 2009 bol počet odsúdených páchatelov v číselnom vyjadrení o 1 407 osôb vyšší, avšak v percentuálnom vyjadrení nižší o 0,4 %. V porovnaní s rokom 2005 vzrástol počet odsúdených o 814 osôb v číselnom vyjadrení, avšak v percentuálnom vyjadrení klesol o 4,9 %.

Peňažných trestov bolo v roku 2009 uložených o 27 viac v číselnom vyjadrení ako v roku 2008, avšak v percentuálnom vyjadrení je pokles o 0,4 %. V porovnaní s rokom 2005 vzrástol počet odsúdených o 392 osôb čo je nárast o 0,8 %.

Iných samostatných trestov v roku 2009 bolo uložených viac o 238, čo je viac o 0,3 % viac ako v roku 2008. V porovnaní s rokom 2005 ide o nárast 1 325 osôb čo je o 4,1 % viac.

Aj v roku 2009 ešte súdy rozhodovali podľa platného Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. účinného k 1. januáru 2006, avšak ešte stále aj podľa Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov. Aj štatistika vybraných trestných činov bola preto vedená podľa príslušných skutkových podstat podľa obidvoch zákonov.

Podľa platného trestného zákona č. 300/2005 Z. z. za majetkové trestné činy (krádež - § 212, sprenevera - § 213, podvod - § 221) bolo právoplatne odsúdených 8 372 páchatelov, za trestné činy proti životu a zdraviu (ublíženie na zdraví - § 155, § 156, zabitie - § 147, § 148) bolo právoplatne odsúdených 1 316 osôb, za trestný čin lúpeže (§ 188) bolo právoplatne odsúdených 567 osôb. Pre trestné činy so sexuálnym motívom (znásilnenie - § 199, sexuálne násilie - § 200, sexuálne zneužívanie - § 201, § 202, súlož medzi príbuznými - § 203) bolo právoplatne odsúdených 241 páchatelov. Pre trestný čin vraždy (úkladná vražda - § 144, vražda - § 145) bolo právoplatne odsúdených 37 osôb.

Podľa Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, za trestné činy majetkovej povahy (krádež - § 247, sprenevera - § 248, podvod - § 250), bolo právoplatne odsúdených 655 páchatelov, za trestné činy proti životu a zdraviu (§ 221, § 222, § 225) bolo právoplatne odsúdených 173 osôb, za trestný čin lúpeže (§ 234) bolo odsúdených 73 osôb, za trestné činy so sexuálnym motívom (znásilnenie - § 241, sexuálne zneužívanie - § 243, súlož medzi príbuznými - § 245) bolo právoplatne odsúdených 24 osôb. Za trestný čin vraždy (§ 219) bolo právoplatne odsúdených 9 osôb.

Spolu – za vybrané trestné činy majetkové bolo v roku 2009 právoplatne odsúdených 9 027 osôb, čo je 29,16 % páchatelov, **za vybrané trestné činy proti životu a zdraviu** bolo právoplatne odsúdených 1 489 osôb čo je 4,81 % páchatelov, **za trestný čin lúpeže** bolo právoplatne odsúdených 640 osôb, čo je 2,07 %. **Za trestné činy so sexuálnym motívom** bolo právoplatne odsúdených 265 osôb, čo je 0,86 %. **Za trestný čin vraždy** bolo právoplatne odsúdených 46 osôb, čo je 0,19 %.

Za iné trestné činy z celkového počtu odsúdených percentuálny podiel v roku 2009 bol 62,88 %.

Pri porovnaní s rokom 2008 pri majetkových trestných činoch je to nárast počtu odsúdených o 1,34 %, pri porovnaní s rokom 2005 je to však pokles o 4,64 %.

Pri trestných činoch proti životu a zdraviu v porovnaní s rokom 2008 klesol počet odsúdených o 0,64 %, pri porovnaní s rokom 2005 došlo k poklesu o 0,69 %.

Pri trestnom čine lúpeže v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 vzrástol počet odsúdených osôb o 0,07 %, v porovnaní s rokom 2005 vzrástol počet odsúdených osôb o 0,19 %.

Za trestné činy so sexuálnym motívom v roku 2009 došlo k nárastu počtu odsúdených v porovnaní s rokom 2008 o 0,09 %, v porovnaní s rokom 2005 však počet odsúdených osôb pre túto trestnú činnosť poklesol o 0,06 %.

Pri trestnom čine vraždy v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008, došlo k nárastu počtu odsúdených osôb o 0,02 %, v roku 2005 bol percentuálny podiel odsúdených pre tento trestný čin rovnaký - 0,19 %.

Pre iné trestné činy počet právoplatne odsúdených osôb v roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 zaznamenal pokles o 0,87 % avšak v porovnaní s rokom 2005 stúpol počet odsúdených o 5,20 %.

Tieto údaje nemusia byť odrazom reality súčasnej kriminality obyvateľstva. Veľakrát sa to týka najmä trestných činov so sexuálnym motívom, týrania zverenej a blízkej osoby, vydierania, obchodovania s ľuďmi, úžery atď. ide o latentnú trestnú činnosť. Práve osoby, priamo postihnuté konaním páchatel'a často jeho trestnú činnosť neoznámia orgánom činným v trestnom konaní.

Dôvodom takého zatajovania býva pocit hanby, pocit presvedčenia, že konanie páchatel'a zavinili, pocit beznádeje, s presvedčením, že im nikto nemôže pomôcť. Bývajú to aj osoby, ktoré sú od páchatel'a materiálne závislé (manželka, družka, rodičia, deti, súrodenci atď.). Nezriedka poškodení neoznámia konanie páchatel'a z obavy pred naplnením vyhrážok, zastrašovaním fyzickou ujmu až likvidáciou poškodeného alebo jeho blízkych, hrozbou spôsobenia škody na majetku alebo jeho úplného zničenia a pod.

Súdy Slovenskej republiky v roku 2009 uložili 51 **trestov domáceho väzenia**, 830 **trestov povinnej práce** a schválili 6 856 **dohôd o vine a treste**.

Tresty sa štatisticky začali vykazovať len od 1. januára 2006, preto v tomto prípade môže byť prvým porovnávaným rokom rok 2006.

V roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 bolo uložených o 23 trestov domáceho väzenia viac, v porovnaní s rokom 2006 o 26 trestov viac, v porovnaní s rokom 2006 o 45 trestov domáceho väzenia viac. Trestov povinnej práce súdy Slovenskej republiky v roku 2009 právoplatne uložili viac o 252 ako v roku 2008, o 481 trestov viac ako v roku 2007 a o 788 viac ako v roku 2006. Súdy v roku 2009 schválili o 1 115 dohôd o vine a treste viac ako v roku 2008, o 2 428 viac ako v roku 2007 a o 5 023 dohôd o vine a treste viac ako v roku 2006.

V roku 2009 súdy podľa § 285 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. v platnom znení, právoplatne oslobodili 1166 osôb, podľa § 226 Trestného poriadku - zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov oslobodili 555 osôb.

Súdy Slovenskej republiky tak v roku 2009 právoplatne oslobodili celkom 1 721 osôb.

V porovnaní s rokom 2008 kedy bolo právoplatne oslobodených 1 666 osôb je to nárast o 55 osôb. Pri porovnaní s rokom 2005 kedy súdy právoplatne oslobodili 1 490 osôb je to nárast o 231 právoplatne oslobodených osôb.

V roku 2009 súdy Slovenskej republiky podľa Trestného poriadku 301/2005 Z. z. v platnom znení, podľa § 216 podmienene zastavili trestné stíhanie 389 osobám a podľa Trestného poriadku – zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov podľa § 307 podmienene zastavili trestné stíhanie 236 osobám.

Celkovo súdy v roku 2009 **podmiennečne zastavili** trestné stíhanie 625 osobám. V porovnaní s rokom 2008 kedy bolo trestné stíhanie podmiennečne zastavené 705 osobám, je tu pokles počtu podmiennečne zastavených trestných stíhaní v roku 2009 o 80 (11,35 %) osôb. V porovnaní s rokom 2005, kedy bolo trestné stíhanie podmiennečne zastavené 1 030 osobám, je tu v roku 2009 pokles o 405 (39,32 %) podmiennečných zastavení.

K zastaveniu trestného stíhania podľa § 281 Trestného poriadku – zák. č. 301/2005 Z. z. v platnom znení došlo v roku 2009 vo vzťahu k 359 osobám, podľa § 223 Trestného poriadku – zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, došlo vo vzťahu k 232 osobám.

Celkovo v roku 2009 súdy zastavili trestné stíhanie vo vzťahu k 591 osobám.

V porovnaní s rokom 2008 je to viac o 13 (2,25 %) a v porovnaní s rokom 2005 nárast o 97 (19,64 %) zastavení trestného stíhania.

V roku 2009 súdy podľa § 280 Trestného poriadku – podľa zákona č. 301/2005 Z. z. v platnom znení postúpili inému orgánu veci týkajúce sa 140 osôb, podľa § 222 Trestného poriadku – zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, postúpili inému orgánu veci týkajúce sa 2 osôb.

Celkovo teda súdy v roku 2009 právoplatne **postúpili** inému orgánu veci týkajúce sa 142 osôb.

Zmier a následné **zastavenie trestného stíhania**, ako kategória štatistického vykazovania boli zavedené iba v roku 2006. Prvým porovnávaným rokom preto môže byť len rok 2006.

V roku 2009 súdy o zmieri a následnom zastavení trestného stíhania právoplatne rozhodli vo vzťahu k 181 osobám.

V porovnaní s rokom 2008, keď tak rozhodli vo vzťahu k 231 osobám, ide o pokles o 50 (21,65 %) osôb, pri porovnaní s rokom 2007 kedy tak rozhodli vo vzťahu k 197 osobám, ide o pokles o 16 (8,12 %) osôb, v porovnaní s rokom 2006 kedy súdy rozhodli vo vzťahu k 50 osobám, ide o nárast o 131 (262,00 %) osôb.

Z celkového počtu 30 953 právoplatne odsúdených páchatel'ov v roku 2009 pod **vplyvom alkoholu** spáchalo trestný čin 3 006 odsúdených, čo je 9,7 %. V porovnaní s rokom 2008 ide o pokles o 125 (1,2 %) osôb, v porovnaní s rokom 2005 o nárast o 156 osôb, ale v percentuálnom vyjadrení o pokles o 0,6 %.

V osobitne sledovaných kategóriách – v kategórii **ženy** - ide o 91 odsúdených t. j. 3,0 %, čo je v porovnaní s rokom 2008 pokles o 9 (0,2 %) osôb a v porovnaní s rokom 2005 o nárast v číselnom vyjadrení o 5 osôb, ale v percentuálnom vyjadrení rovnako 3,0 % odsúdených.

V kategórii – **mladiství** - v roku 2009 bolo právoplatne odsúdených 71 osôb čo je 2,4 %. V porovnaní s rokom 2008 došlo k nárastu o 14 (0,6 %) odsúdených, v porovnaní s rokom 2005 k nárastu o 5 (0,1 %).

Počet právoplatne odsúdených osôb pre páchanie trestnej činnosti pod **vplyvom návykovej látky** (drog) v roku 2009 je 379 (1,22 %) právoplatne odsúdených. V porovnaní s rokom 2008 je to pokles počtu o 27 (0,2 %), v porovnaní s rokom 2005 je to nárast o 139 (0,4 %) právoplatne odsúdených osôb.

V roku 2009 súdy Slovenskej republiky **právoplatne** uložili celkom 1 162 ochranných opatrení. Je to o 99 (9,31 %) ochranných opatrení viac ako v roku 2008 a o 636 (77,04 %) viac ako v roku 2005.

Protialkoholických (PAL) ústavných liečení bolo právoplatne uložených 283, ambulantnou formou 309 liečení. V porovnaní s rokom 2008 bolo ústavných liečení uložených viac o 36 (14,57 %) a ambulantných liečení menej o 35 (10,17 %).

Protitoxikomanických (PTL) ústavných liečení bolo v roku 2009 uložených 149, čo je v porovnaní s rokom 2008 viac o 30 (25,21 %) liečení a v porovnaní s rokom 2005 viac o 91 (156,90 %) liečení. Ambulantnou formou bolo v roku 2009 uložených 161 liečení, čo je v porovnaní s rokom 2008 o 17 (11,81 %) viac a v porovnaní s rokom 2005 o 110 (215,69 %) liečení viac.

Psychiatrické ústavné liečenie bolo v roku 2009 uložené 48 osobám a ambulantné 85 osobám. V porovnaní s rokom 2008 ide viac o 17 (54,84 %) ústavných liečení a viac o 14 (19,72 %) ambulantných liečení. V porovnaní s rokom 2005 je to o 33 (220,00 %) ústavných liečení viac a o 28 (49,12 %) ambulantných liečení viac.

Sexuologické liečenie ústavnou formou súdy v roku 2009 uložili 19 osobám, ambulantných liečení bolo uložených 8. V porovnaní s rokom 2008 je to pri ústavných o 8 (72,73 %) liečení viac, pri ambulantných ide o rovnaký počet 8 liečení. V porovnaní s rokom 2005 je to viac o 15 (375,00 %) ústavných liečení, ale menej o 1 (11,11 %) ambulantné liečenie.

Ochrannú výchovu v roku 2009 súdy uložili 13 páchatel'om, čo je o 5 (62,50 %) viac ako v roku 2008 a rovnako o 5 (62,50 %) viac ako v roku 2005.

Ochranný dohľad v roku 2009 súdy právoplatne uložili 87 odsúdeným, čo je o 7 (8,75 %) viac ako v roku 2008 a o 42 (93,33 %) viac ako v roku 2006.

Táto kategória ochranných opatrení je novou kategóriou, ktorá bola po prvý raz štatisticky vykázaná v roku 2006. Nemožno ju preto porovnať s prvým rokom hodnotenia, rokom 2005.

V roku 2009 naďalej rastie počet nerealizovaných ochranných liečení. K 31. decembru 2009 bolo vykázaných 1 179 nerealizovaných liečení. V porovnaní s rokom 2008 je to nárast o 84 nerealizovaných liečení, v porovnaní s rokom 2005 je to nárast o 162 nerealizovaných liečení.

Protialkoholických (**PAL**) liečení bolo ku koncu roku 2009 vykázaných nerealizovaných 540 liečení. V porovnaní s rokom 2008 (499) došlo k nárastu počtu nerealizovaných liečení o 41 (8,22 %) a v porovnaní s rokom 2005 k nárastu o 67 (14,16 %) nerealizovaných liečení.

Pre **nedostatok kapacít** v roku 2009 nebolo realizovaných 155 liečení, čo je o 44 (39,64 %) liečení viac ako v roku 2008 a o 80 (106,67 %) viac ako v roku 2005.

Z dôvodu **neznámeho pobytu** v roku 2009 nebolo realizovaných 84 liečení, čo je o 33 (28,21 %) liečení menej ako v roku 2008 a 13 (18,31 %) liečení viac ako v roku 2005.

Z **iného dôvodu** v roku 2009 nebolo realizovaných 301 liečení. V porovnaní s rokom 2008 je to nárast o 30 (11,07 %) liečení, v porovnaní s rokom 2005 došlo k poklesu o 26 (7,95 %) liečení.

Z protitoxikomanických (**PTL**) liečení v roku 2009 nebolo realizovaných 463 liečení. V porovnaní s rokom 2008 je to nárast o 38 (8,94 %) liečení, v porovnaní s rokom 2005 počet nerealizovaných liečení poklesol o 43 (10,24 %) liečení.

Pre **nedostatok kapacít** nebolo v roku 2009 realizovaných 159 liečení. V porovnaní s rokom 2008 je to o 50 (45,87 %) viac a v porovnaní s rokom 2005 o 78 (96,30 %) viac liečení.

Neznámy pobyt bol v roku 2009 dôvodom 138 nerealizovaných liečení. V porovnaní s rokom 2008 je to nárast o 11 (8,66 %) liečení, v porovnaní s rokom 2005 nárast o 35 (33,98 %) liečení.

Pre **iný dôvod** v roku 2009 nebolo realizovaných 166 liečení. V porovnaní s rokom 2008 ide o pokles o 23 (12,17 %) liečení, v porovnaní s rokom 2005 o pokles o 70 (29,66 %) liečení.

V roku 2009 krajom s najvyšším počtom nerealizovaných liečení je opäť Bratislavský kraj s počtom 309 liečení napriek tomu, že v porovnaní s rokom 2008 došlo k poklesu počtu o 10 (3,13 %) liečení a v porovnaní s rokom 2005 o pokles o 45 (12,71 %) liečení.

Najnižší počet nerealizovaných liečení v roku 2009 mal Žilinský kraj, ktorý vykazoval 34 nerealizovaných liečení. Je to o 6 (15,00 %) liečení menej ako v roku 2008 a o 13 (27,66 %) liečení menej ako v roku 2005.

K 31. decembru 2009 **výkon trestu odňatia slobody** nenastúpilo 2 470 právoplatne odsúdených osôb. V porovnaní s rokom 2008 je to nárast o 348 (16,40 %) právoplatne odsúdených a v porovnaní s rokom 2005 nárast o 655 (36,09 %) právoplatne odsúdených.

Odsúdených, ktorí výkon trestu odňatia slobody nenastúpili, hoci od jeho uloženia uplynulo viac ako 3 mesiace, v roku 2009 bolo 1 863. V porovnaní s rokom 2008 ide o nárast o 307 (19,73 %) odsúdených a v porovnaní s rokom 2005 o nárast o 96 (5,43 %) odsúdených.

V roku 2009, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch počet právoplatne odsúdených, ktorí výkon trestu odňatia slobody nenastúpili zo **zákonných dôvodov** (povolený odklad výkonu trestu odňatia slobody podľa § 409, § 410 Tr. por.), je v porovnaní s celkovo nenastúpenými trestami odňatia slobody minimálny. V roku 2009 z týchto dôvodov nenastúpilo výkon trestu 55 odsúdených. V porovnaní s rokom 2008 (40) je to nárast o 15 (37,50 %) odsúdených, v porovnaní s rokom 2005 (79) pokles o 24 (30,38 %) právoplatne odsúdených osôb.

Pre **neznámy pobyt** v roku 2009 výkon trestu odňatia slobody nenastúpilo 772 právoplatne odsúdených. Je to o 47 (6,48 %) odsúdených viac ako v roku 2008 (725). V porovnaní s rokom 2005 (583) ide o nárast o 189 (32,42 %) odsúdených osôb.

Aj v roku 2009 počet nenastúpených trestov odňatia slobody je najvyšší v ukazovateli **iná príčina**. Z tohto dôvodu v roku 2009 do výkonu trestu odňatia slobody nenastúpilo 1 036 odsúdených. V porovnaní s rokom 2008 (791) je to nárast o 245 (30,97 %) odsúdených. V porovnaní s rokom 2005 v nenastúpených trestoch odňatia slobody z tohto dôvodu, došlo k poklesu o 69 (6,24 %), nenastúpených trestov odňatia slobody.

Ako v predošlých rokoch tak aj v roku 2009 počet odsúdených, ktorí výkon trestu odňatia slobody nenastúpili zo zákoných dôvodov je mizivý v porovnaní s ostatnými dôvodmi nenastúpených výkonov trestov odňatia slobody. Navyše nárast počtu odsúdených, ktorí nenastúpili výkon trestu pre inú príčinu alebo z dôvodu neznámeho pobytu najmä v porovnaní s rokom 2008, je značný.

Počet nenastúpených trestov odňatia slobody je stále vysoký. Naďalej treba akcentovať nevyhnutnosť nekompromisného postoja súdov voči odsúdeným, ktorý sa bez náležitého dôvodu vyhýbajú výkonu trestu odňatia slobody (sekcia trestného práva v roku 2009 zaznamenala vo viacerých prípadoch nesprávny postup súdov. Odsúdený alebo jeho obhajca oznámi súdu, že odsúdený nenastúpi výkon trestu v určenej lehote, pretože si podal žiadosť o milosť; súdy akceptujú tento dôvod hoci nejde o **nijaký zákonný dôvod** a okamžite by mali nariadiť dodanie odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody).

Aj tieto zistenia potvrdzujú nevyhnutnosť nekompromisného postupu súdu voči takýmto odsúdeným, ktorí sa výkonu trestu odňatia slobody zámerne vyhýbajú bez náležitého dôvodu. Naďalej ostáva prioritou najužšia spolupráca súdov a orgánov polície, pri znižovaní počtov nenastúpených trestov odňatia slobody najmä v ukazovateli iná príčina.